

سلسله دروس مبانی اندیشه اسلامی (۵)

فلسفه حقوق

مصطفی دانش‌پژوه،
دانشیار گروه حقوق
پژوهشگاه حوزه و دانشگاه
جواد عابدینی، دکترای
فلسفه تطبیقی مؤسسه
آموزشی و پژوهشی
امام خمینی علیه السلام

۱۳	درس اول: مفاهیم و کلیات
۱۵	مقدمه
۱۶	۱. واژه حقوق
۱۶	۲. علم حقوق
۱۹	۳. هدف علم حقوق
۱۹	۴. فلسفه حقوق
۲۱	۵. ضرورت فلسفه حقوق
۲۳	۶. جایگاه فلسفه حقوق
۲۴	۷. ساختار کتاب
۲۵	خلاصه
۲۶	پرسش
۲۷	پی‌نوشت‌ها
۲۹	درس دوم: حق و قانون
۳۱	مقدمه
۳۱	۱. حق حقوقی و حق اخلاقی
۳۲	۲. تعریف و تحلیل حق
۳۴	۳. ارکان حق
۳۵	۴. رابطه حق و تکلیف
۳۶	پاسخ به یک شبهه
۳۸	۵. قوانین حقوقی

۳۸	۱-۵. ویژگی‌های قانون حقوقی
۴۰	۲-۵. قوانین حقوقی و قوانین اخلاقی
۴۱	۳-۵. رابطه متقابل حقوق و اخلاق
۴۳	۴-۵. رابطه حقوق و دین
۴۴	۱-۴-۵. لزوم دینی بودن حقوق
۴۶	۵-۵. رابطه حقوق با فقه و شریعت
۴۹	خلاصه
۵۱	پرسش
۵۲	پی‌نوشت‌ها
۵۵	درس سوم: مکاتب حقوقی(۱)؛ مکتب حقوق طبیعی
۵۷	مقدمه
۵۸	۱. واقع‌گرایی و غیرواقع‌گرایی حقوقی
۶۱	۲. مکتب حقوق طبیعی
۶۲	۱-۲. مبنای حقوق از دیدگاه مکتب حقوق طبیعی
۶۵	۲-۲. هدف حقوق از دیدگاه مکتب حقوق طبیعی
۶۷	۳. ارزیابی و نقد
۷۲	خلاصه
۷۴	پرسش
۷۵	پی‌نوشت‌ها
۷۷	درس چهارم: مکاتب حقوقی(۲)؛ مکاتب حقوق پوزیتیویستی
۷۹	مقدمه
۸۰	۱. پوزیتیویسم حقوقی
۸۲	۲. مبنای حقوق از دیدگاه پوزیتیویسم
۸۵	۳. هدف حقوق از دیدگاه پوزیتیویسم
۸۶	۴. ارزیابی و نقد
۸۹	۵. نتیجه
۹۰	خلاصه
۹۱	پرسش

درس پنجم: مکاتب حقوقی (۳): مکتب حقوقی اسلام

۹۷	مقدمه
۹۷	۱. ماهیت قوانین حقوقی
۹۹	۲. مبانی حقوق اسلام
۹۹	۲-۱. مبانی اصلی
۱۰۱	۲-۲. مبانی فرعی
۱۰۳	۳. اهداف حقوق از دیدگاه اسلام
۱۰۵	۴. گستره حقوق اسلامی و نقش انسان در قانون‌گذاری
۱۰۷	۵. مقایسه مکتب حقوقی اسلام با دیگر مکاتب حقوقی
۱۰۷	۵-۱. درباره مبانی
۱۰۹	۵-۲. درباره اهداف
۱۱۲	۶. خاستگاه حق
۱۱۷	خلاصه
۱۱۹	پرسش
۱۲۰	پی‌نوشت‌ها

درس ششم: نظام حقوقی اسلام و ویژگی‌های آن

۱۲۳	مقدمه
۱۲۵	۱. مفهوم نظام حقوقی
۱۲۶	۲. نظام حقوقی اسلام
۱۲۷	۳. ویژگی‌های نظام حقوقی اسلام
۱۲۷	۳-۱. الهی، وحیانی و دینی
۱۲۸	۳-۲. واقع‌نگر، جامع و کامل
۱۲۹	۳-۳. انسجام و هماهنگی
۱۳۰	الف) هماهنگی نظام حقوقی اسلام با سایر نظام‌های اجتماعی و فردی اسلام
۱۳۰	ب) هماهنگی با طبیعت و فطرت انسان
۱۳۲	۳-۴. ثبات در عین انعطاف‌پذیری
۱۳۵	۳-۵. سهولت و سماحت

۱۳۶	۳-۶. ضمانت اجرای ایمانی
۱۳۷	۳-۷. اصالت و استقلال
۱۳۸	خلاصه
۱۳۹	پرسش
۱۴۰	پی‌نوشت‌ها
۱۴۱	درس هفتم: منابع حقوق اسلامی
۱۴۳	مقدمه
۱۴۳	۱. مفهوم منبع و رابطه آن با مبانی
۱۴۵	۲. منابع اصلی
۱۴۵	۱-۲. قرآن کریم
۱۴۶	۲-۲. سنت
۱۴۷	۳-۲. عقل
۱۴۹	۳. منابع فرعی
۱۴۹	۱-۳. اجماع
۱۵۰	۲-۳. شهرت
۱۵۱	۳-۳. سیره (عرف و عادت)
۱۵۱	۴-۳. قیاس
۱۵۲	۴. منابع تکمیلی
۱۵۳	۱-۴. احکام حکومتی
۱۵۳	۲-۴. معاهدات
۱۵۵	خلاصه
۱۵۷	پرسش
۱۵۸	پی‌نوشت‌ها
۱۶۳	درس هشتم: اعلامیه جهانی حقوق بشر و نقد آن
۱۶۵	مقدمه
۱۶۶	۱. مفهوم حقوق بشر
۱۶۶	۲. تاریخچه حقوق بشر و سیر تدوین آن
۱۶۹	۳. مبانی و اهداف اعلامیه

۱۷۱	۴. نقد کلی اعلامیه جهانی حقوق بشر
۱۷۲	۴-۱. جهات مثبت
۱۷۲	۴-۲. جهات منفی
۱۷۹	۵. حقوق بشر در اسلام
۱۷۹	۵-۱. دلیل مخالفان
۱۷۹	۵-۲. دلیل موافقان
۱۷۹	الف) پاسخ نقضی
۱۸۰	ب) پاسخ اثباتی
۱۸۲	خلاصه
۱۸۳	پرسش
۱۸۴	ضمیمه
۱۹۱	پی‌نوشت‌ها
۱۹۵	درس نهم: مقایسه حقوق بشر اسلامی و اعلامیه جهانی حقوق بشر (۱)
۱۹۷	مقدمه
۱۹۷	۱. مقایسه حقوق بشر اسلامی و اعلامیه جهانی حقوق بشر: تفاوت‌ها و اشتراک‌ها
۱۹۷	۱-۱. تفاوت‌ها
۱۹۹	۱-۲. اشتراک‌ها
۲۰۰	۲. مطالعه تفصیلی اصول مشترک
۲۰۳	اصل کرامت انسانی
۲۱۲	خلاصه
۲۱۲	پرسش
۲۱۴	پی‌نوشت‌ها
۲۱۷	درس دهم: مقایسه حقوق بشر اسلامی و اعلامیه جهانی حقوق بشر (۲)
۲۱۹	مقدمه
۲۱۹	۱. تبیین اصل آزادی
۲۲۵	۲. آزادی از بردگی
۲۲۷	۳. آزادی مذهبی
۲۳۳	۴. آزادی بیان

۲۳۷	خلاصه
۲۳۸	پرسش
۲۳۹	پی‌نوشت‌ها
۲۴۳	درس یازدهم: نظام حقوق زن و خانواده در اسلام
۲۴۵	مقدمه
۲۴۵	۱. مقایسه زن و مرد از جهت ویژگی‌های تکوینی
۲۴۶	۱-۱. اشتراکات تکوینی زن و مرد
۲۴۷	۱-۲. تفاوت‌های تکوینی زن و مرد
۲۴۸	۲. اشتراکات حقوقی زن و مرد
۲۴۹	۲-۱. حقوق اقتصادی
۲۵۰	۲-۲. حقوق سیاسی
۲۵۱	۲-۳. حقوق قضایی
۲۵۱	۲-۴. حقوق خانواده
۲۵۲	۳. نکاتی کلی درباره تفاوت‌های حقوقی زن و مرد
۲۶۰	خلاصه
۲۶۰	پرسش
۲۶۲	پی‌نوشت‌ها
۲۶۵	درس دوازدهم: تفاوت‌های حقوقی زن و مرد
۲۶۷	مقدمه
۲۶۷	۱. تفاوت‌های زن و مرد در حقوق خانواده
۲۶۸	۱-۱. حق ازدواج
۲۶۸	۱-۱-۱. ولایت در عقد نکاح
۲۷۰	۱-۱-۲. تعدد زوجات
۲۷۶	۱-۲. حقوق و تکالیف ناشی از ازدواج
۲۸۲	۲. تفاوت‌های زن و مرد در حقوق اجتماعی و سیاسی
۲۸۲	۲-۱. امامت و رهبری
۲۸۳	۲-۲. جهاد ابتدایی
۲۸۳	۲-۳. قضاوت

| فهرست مطالب |

۲۸۴	۳. تفاوت‌های زن و مرد در حقوق کیفری و قضایی
۲۸۴	۳-۱. دیه
۲۸۶	۳-۲. گواهی و شهادت
۲۸۸	خلاصه
۲۸۹	پرسش
۲۹۱	پی‌نوشت‌ها
۲۹۳	منابع
۳۰۳	منابع عربی